

Likestilling under Covid-19 Pandemien? Kjønnforskjeller i Arbeidsdeling og Tidsbruk på Omsorgs- og Husarbeidsoppgaver i Hjemmet.

Bårdstu, S., Helland, M. S. & Holt, T

Mai, 2022

Notat skrevet på oppdrag fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.

Innhold

Sammendrag	2
Bakgrunn	3
Metode	3
Utvalg.....	3
Mål.....	4
Statistiske analyser	4
Resultater	5
Tidsbruk i antall timer per uke på familiearbeid	5
Fordeling mellom partnere og endring i tidsbruk på familiearbeid under pandemien	5
Diskusjon	9
Implikasjoner for praksis	10
Referanser	12

Sammendrag

Formålet med notatet var å bidra med kunnskap om i hvilken grad Covid-19 pandemien har påvirket likestillingen mellom menn og kvinner på hjemmebane ved å undersøke mødres og fedres tidsbruk og fordeling av familiearbeid (husarbeid og omsorgsoppgaver for barn) under pandemien.

Vi benyttet data fra studien «Familier i Norge: Foreldreskap, Samhold og Konflikt» (FamilieForSk) og den femte runden med spørreskjemaundersøkelse som ble gjennomført mellom mai og juni 2021. Utvalget bestod av foreldre som bodde sammen med den andre forelderen eller hadde ny partner og hadde felles barn med denne (n = 313, 33,9 % menn). Disse foreldrene svarte på spørsmål om tidsbruk og fordeling av oppgaver hjemme, inkludert husarbeid, omsorgsoppgaver for barn og oppfølging av barns skolearbeid samt i hvilken grad foreldrene hadde opplevd en endring i tidsbruk på oppgavene etter at pandemien kom til Norge. T-tester og ANOVA ble brukt for å undersøke om det forelå forskjeller i besvarelsene mellom henholdsvis menn og kvinner med og uten hjemmekontor. Videre ble lineære og logistiske regresjonsanalyser brukt for å undersøke hvordan kjønn, hjemmekontorstatus og en rekke andre faktorer, som foreldres utdanningsnivå, arbeidssituasjon under pandemien, antall barn i familien og barns alder, hadde sammenheng med hvordan foreldre svarte på spørsmålene.

Resultatene viste at kvinner i snitt brukte vesentlig mer tid enn menn i uka på husarbeid og omsorg for barn. Kvinner oppgav også å ha en større del av ansvaret for husarbeid og for oppgaver knyttet til omsorg for barn under pandemien, sammenlignet med menn, og disse forskjellene var særlig markante for kvinner med hjemmekontor. Samtidig oppgav menn med hjemmekontor i vesentlig større grad enn menn som jobbet ute at de tok en stor del av ansvaret når det gjaldt pass og omsorg for barn, og de rapporterte også å bruke mer tid på husarbeid, på omsorg for barn og på oppfølging av barnas skolearbeid under pandemien sammenlignet med før pandemien.

Funnene tyder til en viss grad på at det har forekommet en intensivering i kjønnsforskjellene i familiearbeid under pandemien hvor kvinner fortsatt synes å bruke mer tid og ha størsteparten av ansvaret for arbeidsoppgaver på hjemmebane sammenlignet med menn. Denne intensiveringen i kjønnsforskjeller i familiearbeid i disfavør av kvinner kan i sin tur ha uheldige likestillingskonsekvenser for kvinner, både i form av negativ påvirkning på deres arbeidsliv og karriere samt negativ innvirkning på deres psykiske helse og livskvalitet, noe som videre kan føre til økt sykefravær. Fra et samfunnsøkonomisk perspektiv bør man derfor arbeide målrettet og proaktivt for å forhindre at det oppstår økt arbeidsmengde for kvinner på hjemmebane, både før og under kriser som pandemien.

Samtidig tyder resultatene på at det også har vært en utjevning i kjønnsbalansen på noen av områdene, og særlig når det gjelder fordelingen av barnerelaterte oppgaver under pandemien hvor menn, og spesielt de med hjemmekontor, i større grad ser ut til å ha tatt mer ansvar enn før pandemien. På denne måten gir våre resultater noe støtte til antakelsen om at kjønnsforskjeller på hjemmebane kan ha blitt noe utjevnet i løpet av pandemien, i alle fall i noen familier og for noen typer familieoppgaver. Disse funnene synliggjør dermed at det kan ha særlige positive ringvirkninger for familien som helhet dersom det tilrettelegges for at flere fedre har muligheten til å velge hjemmekontor.

Note. Dette notatet er delvis fagfellevurdert av fagpersoner fra spisskompetansemiljøene for vold og høykonflikt ved BufEtat

Bakgrunn

Formålet med dette notatet er å bidra med kunnskap om i hvilken grad Covid-19 pandemien har påvirket likestillingen mellom menn og kvinner på hjemmebane ved å undersøke mødres og fedres tidsbruk og fordeling av familiearbeid (husarbeid og omsorgsoppgaver for barn) under pandemien.

Restriksjonene som ble innført i mars 2020 medførte store endringer i organiseringen av hverdagslivet til norske familier. Tiltak som nedstenging av skoler og barnehager, pålegg om hjemmekontor og redusert sosial kontakt bidro til at foreldre og barn var mer hjemme, noe som også bidro til økt arbeidsmengde knyttet til hjem og barn (Kolberg, 2020).

Både norske og internasjonale undersøkelser fra før pandemien har vist at det er betydelige kjønnsforskjeller i tidsbruk og ansvarsfordeling av arbeidsoppgaver i hjemmet. Selv om menn i større grad enn tidligere involverer seg i omsorgen for barn og gjør mer husarbeid, er det fortsatt kvinner som oppgir å bruke mest tid på familiearbeid og som opplever å ha størsteparten av ansvaret for de fleste arbeidsoppgavene i hjemmet (Del Boca et al., 2020; Egeland et al., 2021; Hank & Steinbach, 2021; Kitterød & Rønsen, 2013; Vaage, 2012).

På bakgrunn av disse kjønnsforskjellene har det blitt ytret en bekymring for om restriksjonene og de strukturelle endringene som fulgte med pandemien kan ha bidratt til å intensivere kjønnsforskjellene knyttet til familiearbeid (Alon et al., 2020). Samtidig har det blitt spekulert i hvorvidt noen av disse endringene, som for eksempel permitteringer og økt bruk av hjemmekontor, også kan ha bidratt til å redusere kjønnsforskjellene (Alon et al., 2020).

Funn fra både nasjonale undersøkelser og internasjonale studier gir i hovedsak støtte til den første hypotesen. Til tross for at både menn og kvinner generelt oppgir å bruke mer tid på familiearbeid under pandemien, ser det ut til at kjønnsforskjellene har økt betydelig i kvinners disfavør, og stort sett uavhengig av kvinnenes og deres partners arbeidssituasjon (Czymara et al., 2021; Del Boca et al., 2020; Fodor et al., 2021; Hank & Steinbach, 2021; Hipp & Bünning, 2021; Hjálmsdóttir & Bjarnadóttir, 2021; Kolberg, 2020; Meraviglia & Dudka, 2021; Sund, 2021; Yerkes et al., 2020). Samtidig peker noen studier på en tendens til at det også har forekommet en utjevning i kjønnsforskjellene under pandemien, særlig når det gjelder oppgaver knyttet til omsorg for barn, og særlig i familier hvor kvinnene fortsatte å jobbe «ute» som vanlig og hvor mennene enten var uten arbeid eller hadde hjemmekontor (Del Boca et al., 2020; Farré et al., 2020; Sánchez et al., 2021; Sevilla & Smith, 2020).

Med denne bakgrunnen er målet med dette notatet å bidra med ytterligere kunnskap om likestillingskonsekvenser knyttet til familiearbeid i kjølvannet av Covid-19 pandemien i en norsk kontekst, og i en allerede sårbar gruppe av foreldre som før pandemien hadde ulike utfordringer i familielivet. Ved å benytte data fra FamilieForSK-studien samlet inn mellom mai og juni 2021, ønsker vi å undersøke om foreldres tidsbruk, fordeling og opplevd endring av familiearbeid under pandemien varierer avhengig av foreldrenes kjønn, utdanningsnivå, arbeidssituasjon, hvorvidt foreldre har hjemmekontor eller ikke, antall barn i familien og alder på disse.

Metode

Utvalg

Utvalget består av foreldre som ble rekruttert til FamilieForSK-studien i forbindelse med at de var i kontakt med ett av 37 ulike familievernkontor i perioden mellom desember 2017 og august 2019. I første runde av studien fylte rundt 2800 foreldre ut et elektronisk samtykkeskjema på familievernkontoret og fikk deretter tilsendt et elektronisk spørreskjema på epost (eller SMS). Etter den første runden med spørreskjema, har det vært gjennomført fire nye spørreskjemaundersøkelser.

For dette notatet benytter vi data fra den femte spørreskjemaundersøkelsen, som ble gjennomført mellom mai og juni 2021. Vi inkluderte kun foreldre som bodde sammen med den andre forelderen eller hadde ny partner og hadde felles barn med denne (n = 313, 33,9 % menn). For spørsmål om oppfølging av barns skolearbeid inkluderte vi i analysene kun foreldre som rapporterte å ha yngste barn i skolealder (≥ 7 år; n = 168).

Foreldrene var mellom 21 og 62 år, omtrent 40% hadde ett barn, litt over 50% hadde to barn mens resten hadde tre eller flere barn. En større andel kvinner (14%) rapporterte å ikke være i arbeid sammenlignet med menn (2%). Flere menn (86%) enn kvinner (63%) rapporterte å arbeide heltid mens en større andel kvinner (10%) enn menn (2%) oppgav å jobbe deltid. En større andel menn (60%) rapporterte å ha hjemmekontor sammenlignet med kvinner (42%), og menn oppgav også å ha større grad enn kvinner å ha både økt arbeidstid etter pandemien (33% mot 25%) men også å ha redusert arbeidstid (11% menn mot 6% kvinner).

Mål

Foreldre ble stilt tre typer spørsmål om tidsbruk og fordeling av oppgaver hjemme. Det første settet med spørsmål handlet om tidsbruk i antall timer per uke: «Omtrent hvor mange timer bruker du vanligvis per uke nå på a) husarbeid (matlaging, rengjøring, vedlikehold og innkjøp), b) omsorg for barn (all praktisk hjelp og tilsyn, og oppgaver som lesing, lekning og følgning til skole og barnehage) og c) hjelp og oppfølging av barns skolearbeid». Det andre settet med spørsmål omhandlet fordeling av arbeidsoppgaver i hjemmet: «Dersom du har en partner, hvem har ansvar for følgende oppgaver: a) husarbeid, b) omsorg for barn og c) oppfølging av barns skolearbeid, med svarkategoriene 1 = vanligvis partner, 2 = dere gjør omtrent like mye og 3 = vanligvis du. Det tredje settet med spørsmål omhandlet i hvilken grad foreldrene har opplevd en endring i tidsbruk på oppgavene etter at pandemien kom til Norge: «Når du sammenligner med før korona-viruset kom til Norge, hvordan har hverdagen i familien endret seg på følgende områder? Jeg bruker tid på a) husarbeid, b) omsorg for barn og c) oppfølging av barns skolearbeid med svarkategoriene 1 = mindre enn før, 2 = som før og 3 = mer enn før.

Statistiske analyser

Alle analyser ble utført i SPSS versjon 27. For spørsmålet om antall timer brukt ukentlig på henholdsvis husarbeid, omsorg og oppfølging av barn per uke, brukte vi t-tester for å sammenligne om det var forskjell i tidsbruk mellom menn og kvinner. Videre utførte vi regresjonsanalyser for å undersøke om foreldrenes utdanningsnivå, arbeidssituasjon (heltid, deltid, ikke i arbeid) under pandemien, bruk av hjemmekontor eller ikke, antall barn og barns alder hadde sammenheng med foreldres tidsbruk per uke på de ulike arbeidsoppgavene. Disse analysene ble også inndelt i kjønn for å se om det var kjønnsespesifikke sammenhenger.

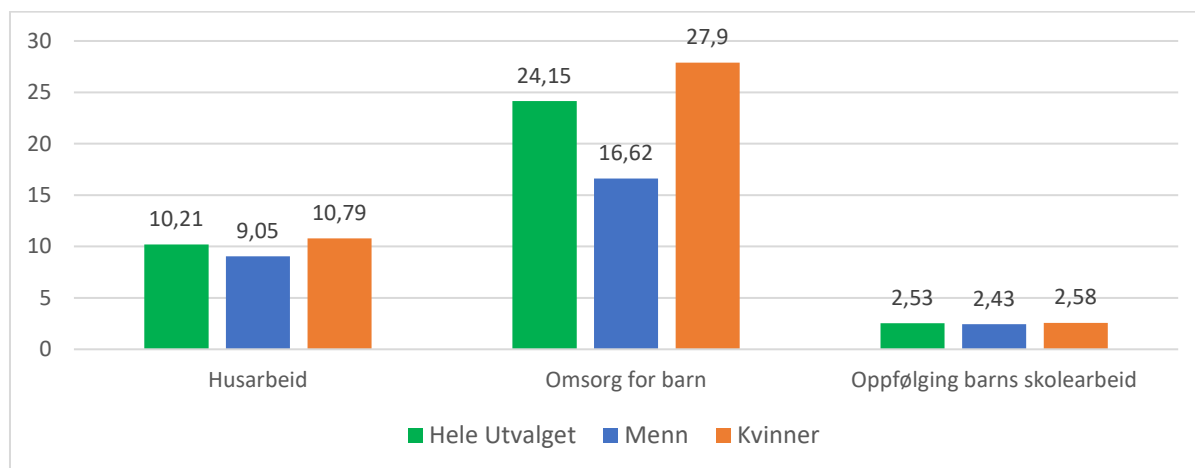
For spørsmål om fordeling av arbeidsoppgavene partnere imellom og om endring i tidsbruk sammenlignet med før pandemien, benyttet vi først t-tester for å undersøke generelle hovedtendenser i hele utvalget av foreldre. Mer spesifikt testet vi om gjennomsnittssvaret i utvalget var signifikant forskjellig fra svarkategorien «vi gjør omtrent like mye» på spørsmålene om fordeling, og fra svarkategorien «som før» på spørsmålene om endring. Deretter brukte vi både enveis ANOVA og/eller χ^2 tester for å undersøke om det forelå forskjeller i besvarelsene mellom henholdsvis menn og kvinner med og uten hjemmekontor. I tillegg benyttet vi multinominal logistisk regresjonsanalyse (MLR) for å undersøke hvordan kjønn, hjemmekontorstatus og en rekke andre faktorer, som foreldres utdanningsnivå, arbeidssituasjon under pandemien, antall barn i familien og barns alder, hadde sammenheng med hvordan foreldre svarte på spørsmålene. For MLR-analysene valgte vi

svarkategorien «vi gjør omtrent like mye» som referansekategori på spørsmål om fordeling av oppgaver og svarkategorien «som før» som referansekategori på spørsmål om endring i tidsbruk etter pandemien. Til slutt benyttet vi regresjonsanalyser for å undersøke om foreldrenes kjønn, utdanningsnivå, arbeidssituasjon under pandemien, om man hadde hjemmekontor eller ikke, antall barn og barns alder hadde sammenheng med endring i bruk av tid på familiearbeid fra før til under pandemien. Også her undersøkte vi om det fantes eventuelle kjønns spesifikke sammenhenger.

Resultater

Tidsbruk i antall timer per uke på familiearbeid

Samlet sett brukte foreldrene som helhet i snitt rundt 10 timer per uke på husarbeid, 24 timer per uke på omsorg for barn og rundt 2 timer på oppfølging av barns skolearbeid (se Figur 1). Resultatene viste videre at det i juni 2021 forelå noen vesentlige kjønnsforskjeller; kvinner brukte gjennomsnittlig 1,74 ($p = 0,039$) og 11,78 timer ($p < .001$) mer enn menn i uka på henholdsvis husarbeid og omsorg for barn. Det var derimot ingen kjønnsforskjeller når det gjaldt gjennomsnittlig tidsbruk på oppfølging av barns skolearbeid.

Figur 1. Antall timer familiearbeid i snitt per uke for menn og kvinner

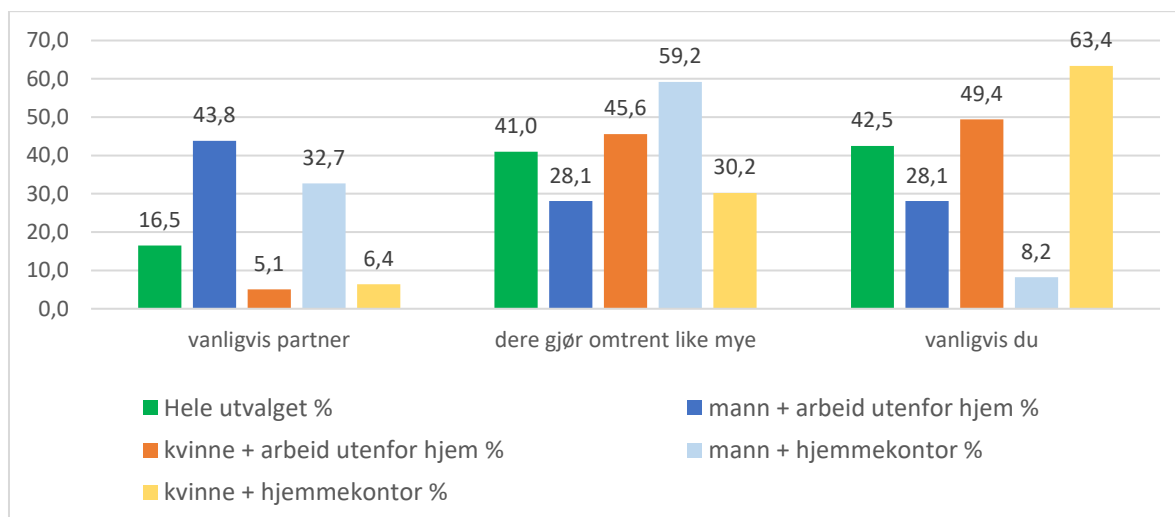
Resultatene fra regresjonsanalysene viste videre noen kjønns spesifikke sammenhenger mellom tidsbruk og antall barn i familien, alder på barna og foreldrenes arbeidsstatus: For menn hadde det å ha førskolebarn og/eller flere barn sammenheng med høyere tidsbruk på husarbeid ($p < 0,05$), og det å arbeide fulltid hadde sammenheng med mindre tidsbruk på oppfølging av barns skolearbeid ($p < 0,001$). For kvinner hadde det å ha en partner med hjemmekontor sammenheng med mindre tidsbruk knyttet til pass og omsorg for barn ($p=0,005$).

Fordeling mellom partnere og endring i tidsbruk på familiearbeid under pandemien

Fordeling av husarbeid. Sett under ett svarte over 40% av foreldrene i utvalget at de opplevde relativt lik fordeling av husarbeid seg imellom (se Figur 2).

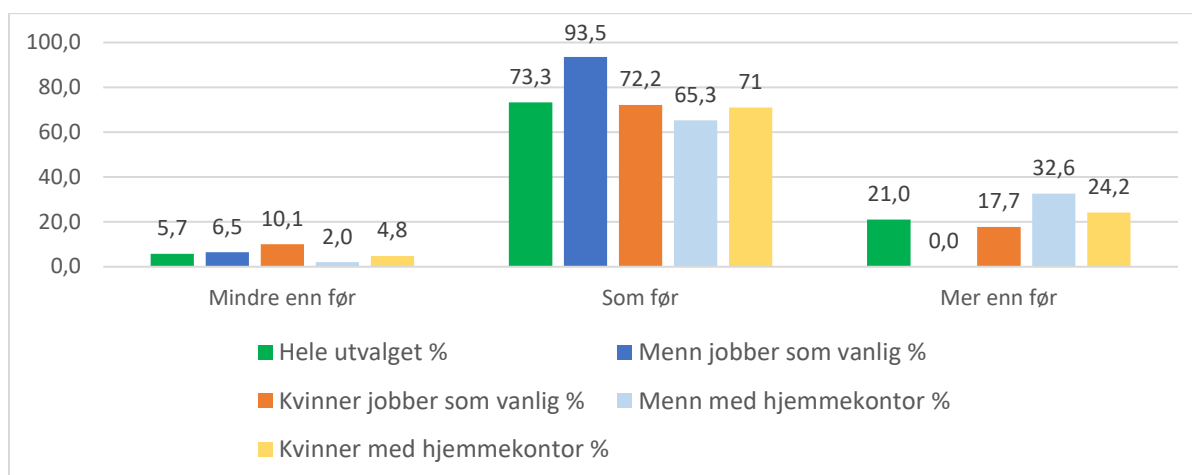
Resultatene viste videre at det forelå kjønnsforskjeller i foreldres opplevelser av fordelingen av husarbeid i hjemmet. Kvinner hadde 2,66 ganger høyere sannsynlighet for å svare «vanligvis jeg» på spørsmålet om de hadde ansvar for husarbeid sammenlignet med menn ($p < .001$), mens menn hadde 5,57 ganger høyere sannsynlighet for å svare «vanligvis partner» sammenlignet med kvinner ($p < .001$). Disse kjønnsforskjellene ble også ytterligere understreket når vi tok spørsmålet om

hjemmekontor med i analysene. Mer enn 60% av kvinner med hjemmekontor mot kun 8% av menn med hjemmekontor svarte at det alltid eller vanligvis var de selv som gjorde husarbeidet ($p = 0,012$). Til sammenligning var menn med hjemmekontor den gruppen som i størst grad rapporterte å oppleve at fordelingen var omtrent lik mellom partnerne (59%) mot kun 30% av kvinnene med hjemmekontor. Samtidig oppgav menn både med og uten hjemmekontor i vesentlig større grad enn kvinner at det vanligvis var partner som gjorde mesteparten av husarbeidet.

Figur 2. Opplevd fordeling av husarbeid for hele utvalget og for menn og kvinner med og uten hjemmekontor

Endring i bruk av tid på husarbeid. Når det gjaldt endring i tidsbruk svarte de fleste av foreldrene i utvalget at de gjorde omtrent like mye husarbeid som før pandemien (>70%, se Figur 3). Samtidig var det også flere foreldre som svarte at de gjorde mer husarbeid enn før pandemien (>20%) sammenlignet med de som svarte at de gjorde mindre (rundt 5 %, $p < .001$).

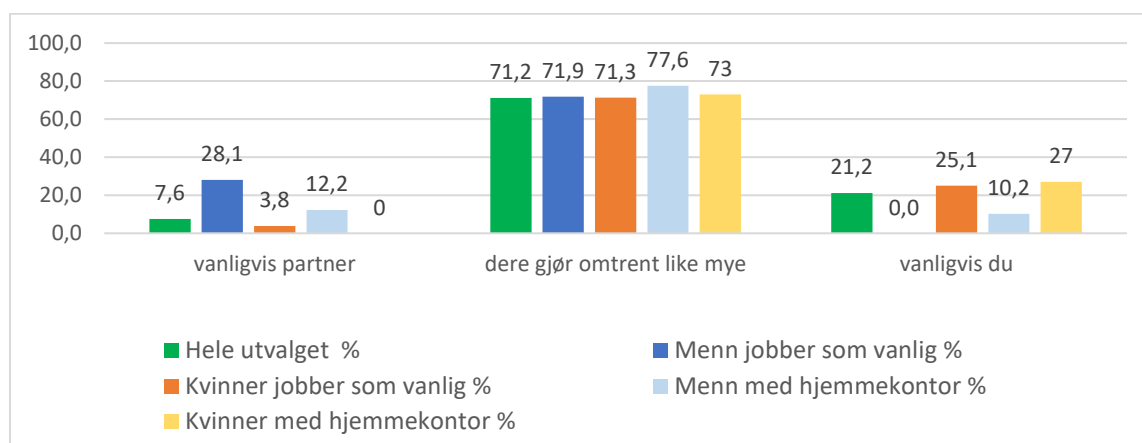

Figur 3. Endring i tidsbruk på husarbeid sammenlignet med før pandemien for hele utvalget og for menn og kvinner med og uten hjemmekontor.

Vi fant ingen vesentlige forskjeller mellom kvinner og menn generelt når det gjaldt endring knyttet til husarbeid. Det oppstod derimot noen signifikante forskjeller da vi delte kvinner og menn inn i om de

arbeidet på hjemmekontor eller ikke, hvor menn med hjemmekontor var den gruppen som i størst grad oppgav å gjøre mer husarbeid enn før pandemien (>30%), etterfulgt av kvinner med hjemmekontor (>20%, differanse = 8,4%, $p = .011$) og deretter kvinner som arbeidet utenfor hjemmet (17%). Til sammenligning oppgav ingen av mennene som arbeidet utenfor hjemmet å gjøre mer husarbeid enn før pandemien.

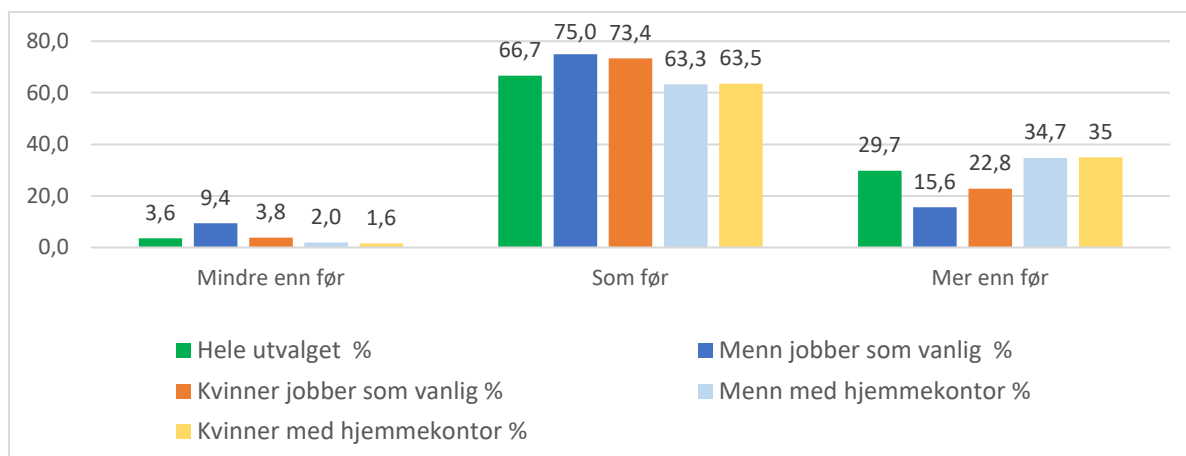
Fordeling av omsorg for barn. Sett under ett svarte flesteparten av foreldrene i utvalget at de opplevde fordelingen rundt pass og omsorg for barn som relativt lik mellom dem selv og partneren (>70%, se Figur 4). Samtidig var det også kjønnsforskjeller i oppfatningen om denne fordelingen ($p < 0,001$). Kvinner hadde 3,72 ganger høyere sannsynlighet enn menn for å svare at det vanligvis var de selv som sto for mesteparten av arbeidsoppgavene knyttet til barn ($p = 0,019$). Videre hadde også generelt foreldre med hjemmekontor 2,31 ganger høyere sannsynlighet enn foreldre som arbeidet utenfor hjemmet for å svare «vanligvis jeg» på dette spørsmålet ($p = 0,027$). Denne tendensen var også sterkest for kvinner hvor mer enn ¼ av kvinnene med hjemmekontor opplevde at det vanligvis var de som hadde ansvaret for barneomsorgen, mot kun 10% av menn med hjemmekontor som mente det samme (differanse=16,8%, $p < .05$). Ingen av mennene som arbeidet utenfor hjemmet mente at det vanligvis var de selv som hadde hovedansvaret for pass og stell av barn, men samtidig var de den gruppen som i størst grad svarte at det var partneren som vanligvis gjorde mest.

Figur 4. Opplevd fordeling av omsorg for barn for hele utvalget og for menn og kvinner med og uten hjemmekontor

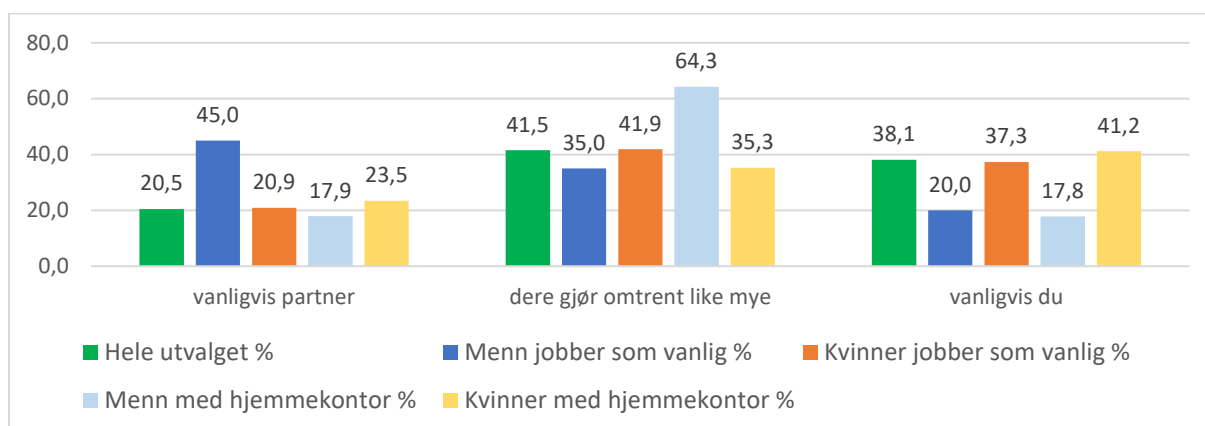
Endring i tid brukt på omsorg for barn. Sett under ett oppgav flesteparten av foreldrene (> 60%) at de brukte like mye tid på omsorg for barn som før pandemien (se Figur 5). Samtidig var det opp mot 30% av foreldrene som svarte at de brukte mer tid på omsorg for barn enn før pandemien, sammenlignet med under 5% svarte at de gjorde mindre enn før pandemien ($p < 0,001$)

Også på dette punktet var det en tendens til at foreldre med hjemmekontor i større grad enn foreldre som jobbet «ute» oppgav at de gjorde mer enn før pandemien ($p = 0,009$). Det forelå ingen kjønnsforskjeller på dette punktet ($p > .05$), men resultatene viste derimot at menn med hjemmekontor rapporterte å bruke vesentlig mer tid på omsorgsarbeid under pandemien sammenlignet med menn som jobbet «utenfor hjemmet» (differanse = 19,1%, $p < .05$). Resultatene fra regresjonsanalysene viste videre at det primært var menn med høyere utdanning som rapporterte økt tidsbruk knyttet til omsorg for barn sammenlignet med før pandemien ($\beta = 0,27$, $p = 0,025$).

Figur 5. Endring i tidsbruk på omsorg for barn sammenlignet med før pandemien for hele utvalget og for menn og kvinner med og uten hjemmekontor

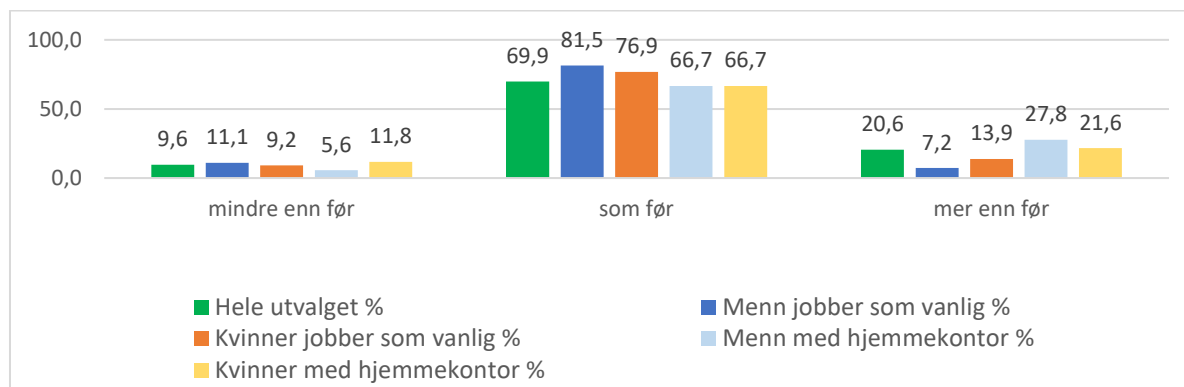
Fordeling av oppfølging av barns skolearbeid. Når det gjaldt fordeling av oppfølging av barns skolearbeid partene imellom, svarte foreldre generelt at fordelingen var relativt lik mellom partene (>40%; se Figur 6). Menn med hjemmekontor var den gruppen som i størst grad svarte at de opplevde fordelingen som omtrent lik mellom partnerne, mens menn som arbeidet «ute» var den gruppen som i størst grad svarte at ansvaret vanligvis tilfalt partneren. Videre svarte en større andel kvinner enn menn at det vanligvis var de som gjorde mest på denne fronten ($p < 0,05$). Dette funnet er interessant ettersom det ikke var signifikante forskjeller i antall timer menn og kvinner oppgav å bruke i snitt per uke på oppfølging av barns skolearbeid (se Figur 1).

Figur 6. Opplevd fordeling av oppfølging av barns skolearbeid for hele utvalget og for menn og kvinner med og uten hjemmekontor

Endring i tidsbruk på oppfølging av barns skolearbeid. Flesteparten av foreldrene i utvalget (70%) oppgav at de gjorde omtrent like mye som før pandemien når det gjaldt oppfølging av barns skolearbeid (se Figur 7). Samtidig var det også en relativt stor andel som oppgav å bruke mer tid på

dette enn før pandemien (>20%) sammenlignet med kun 9% som oppgav å gjøre mindre ($p = 0,011$). Den største andelen som oppgav at de gjorde mer på denne fronten sammenlignet med før pandemien var menn med hjemmekontor etterfulgt av kvinner med hjemmekontor, men det var ingen signifikante forskjeller hverken på tvers av kjønn eller hjemmekontorstatus på dette spørsmålet.

Figur 7. Endring i tidsbruk på oppfølging av barns skolearbeid sammenlignet med før pandemien for hele utvalget og for menn og kvinner med og uten hjemmekontor

Diskusjon

Samlet sett viser resultatene i denne studien at kvinner oppgav å bruke mer tid og ha en større del av ansvaret for husarbeid og for oppgaver knyttet til omsorg for barn under pandemien sammenlignet med menn. Våre resultater er dermed i stor grad i tråd med funn fra både internasjonale og norske undersøkelser som har vist at kvinner, sammenlignet med menn, både oppgir å ha brukt mer tid på oppgaver knyttet til hus, hjem og barn samt har tatt på seg en større del av ansvaret for disse oppgavene under pandemien (Fodor et al., 2021; Kolberg, 2020; Meraviglia & Dudka, 2021; Sund, 2021). På denne måten gir våre funn støtte til antakelsen om at kjønnsforskjellene i familiearbeid har blitt intensivert under pandemien.

I tillegg bidrar våre resultater med ytterligere kunnskap ved å vise at hjemmekontorstatus også til en viss grad forsterket kjønnsforskjellene: Kvinner med hjemmekontor var den gruppen som i størst grad oppgav at fordelingen av familiearbeidet primært tilfalt dem og som gjennomgående rapporterte størst endring i form av å bruke mer tid på familiearbeid sammenlignet med før pandemien.

Samtidig tegner det seg også et litt mer nyansert bilde når det gjelder betydningen av hjemmekontor for menns deltakelse i familiearbeidet, hvor menn med og uten hjemmekontor svarte ulikt på spørsmål både om fordelingen av familiearbeid og endring i tidsbruk på familiearbeid. Med henblikk på fordeling, oppgav menn med hjemmekontor at familiearbeidet var relativt jevnt fordelt mellom dem og partner. Det var også en større andel menn med hjemmekontor, sammenlignet med menn som jobbet «ute», som oppgav å vanligvis «gjøre mest selv» av omsorgsoppgaver for barn. Videre viste resultatene at menn med hjemmekontor, sammenlignet med menn som arbeidet «ute», oppgav størst endring i form av at de brukte mer tid på husarbeid, på omsorg for barn og på oppfølging av barnas skolearbeid under pandemien. I disse familiene, hvor mennene jobbet hjemme, kan det altså synes som det har skjedd en bevegelse i retning av mer likestilling i hjemmet.

På noen områder skiller likevel resultatene i vår studie seg fra hva som er funnet i tidligere norske undersøkelser. I rapporten fra Likestillingscenteret fra 2020 (Kolberg, 2020) oppgav kvinner at de brukte mer tid på oppgaver knyttet til omsorg for barn dersom partner hadde hjemmekontor, mens våre resultater derimot viser at for kvinner hang det å ha en partner med hjemmekontor sammen med mindre tid (sammenlignet med før pandemien) brukt på omsorg for barn. Det er mulig at denne forskjellen kan skyldes at målingene i rapporten fra Likestillingscenteret ble foretatt under nedstengningen (uke 17, 2020), mens våre data ble samlet inn i mai og juni 2021 hvor flere av pandemirestriksjonene var fjernet. Det kan tenkes at det har skjedd en gradvis justering i løpet av pandemien hvor fedre med hjemmekontor har kommet stadig mer på banen i barneomsorgen. Disse funnene er imidlertid i tråd med noen internasjonale studier som viser en tendens til at fedre som av ulike grunner var mer hjemme som følge av pandemien (dvs., permittert, uten arbeid eller på hjemmekontor) også var mer involvert i omsorgen for barn enn før pandemien (Del Boca et al., 2020; Farré et al., 2020; Mangiavacchi et al., 2021; Sevilla & Smith, 2020). Det synes med andre ord at det har forekommet en jevnere kjønnsbalanse i fordelingen av barnerelaterte oppgaver under pandemien. På denne måten gir våre resultater også noe støtte til hypotesen om at kjønnsforskjeller kan ha blitt utjevnet i løpet av pandemien, i alle fall for noen typer familieoppgaver.

Et annet interessant funn i våre data er at høyere utdanning hos menn var assosiert med økt bruk av tid på omsorg for barn gjennom pandemien. Dette funnet er i tråd med generelle tendenser rapportert i tidligere tidsbruksundersøkelser som viser at fedre med høyere utdanning bruker mer tid på omsorg for barn enn fedre med lavere utdanning (Ellingsæter & Kitterød, 2021; Sullivan, 2013). Det har vært spekulert i hvorvidt en mulig årsak til dette kan være at fedre med høyere utdanning har økt bevissthet på de potensielle fordelene som kan medfølge av å tilbringe mer tid med barna (Mangiavacchi et al., 2021). Det kan også være tilfelle at flere menn med høyere utdannelse har jobber med mer fleksibilitet og som muliggjør at man kan ha hjemmekontor og dermed tilbringe mer tid med sine barn.

Implikasjoner for praksis

Våre funn kan ha viktige implikasjoner for tjenesten – særlig i et forebyggingsøyemed. For eksempel har flere studier vist at en intensivering av kjønnsforskjeller i familiearbeid på hjemmebane, i kvinners disfavør, ofte akkompagneres av at kvinner også i større grad enn menn reduserer sin deltakelse i arbeidslivet, noe som særlig var tilfellet under pandemien (Collins et al., 2021; Hipp & Bünning, 2021). Denne kombinasjonen er i sin tur vist å kunne ha uheldige likestillingskonsekvenser i form av negative implikasjoner for kvinners arbeidsliv og karriere, og den kan også ha negative konsekvenser for kvinners psykiske helse og livskvalitet, inklusive økt sykefravær (Czymara et al., 2021; Hipp & Bünning, 2021; Meraviglia & Dudka, 2021; Xue & McMunn, 2021; Yerkes et al., 2020). Fra et samfunnsøkonomisk perspektiv bør man derfor arbeide målrettet og proaktivt for å forhindre at det oppstår økt arbeidsmengde for kvinner på hjemmebane, både før og under kriser som pandemien.

En utjevning i kjønnsforskjeller i form av økt involvering fra fedre på hjemmebane kan derimot ha positive implikasjoner for kvinners helse og for deres muligheter i arbeidslivet (Meraviglia & Dudka, 2021; Xue & McMunn, 2021). Det er heller ikke urimelig å anta at det å involvere seg mer i barn og familiearbeidet også kan ha positive gevinster for fedrene selv, men til dags dato foreligger det lite empiri på dette feltet. Det er derimot en god del forskningsfunn som viser at økt deltakelse fra fedre i barneomsorgen, både før og under pandemien, synes å ha positiv betydning for barns sosialisering, psykiske helse og utvikling, for eksempel i form av økt emosjonell trivsel og bedre skoleprestasjoner hos barn og unge (Fabiano & Caserta, 2018; Mangiavacchi et al., 2021). Disse funnene

eksemplifiserer hvor viktig det er å jobbe like målrettet for økt likestilling på hjemmefronten som på andre samfunnsarenaer, også under en pandemi. Når arbeidslivet nå er i en omstillingsperiode synliggjør disse funnene også at det kan ha særlige positive ringvirkninger for barn, men også for familien som helhet, dersom det tilrettelegges for at flere fedre har muligheten til å velge hjemmekontor.

Referanser

- Alon, T., Doepke, M., Olmstead-Rumsey, J., & Tertilt, M. (2020). *The impact of COVID-19 on gender equality*.
- Collins, C., Landivar, L. C., Ruppner, L., & Scarborough, W. J. (2021). COVID-19 and the gender gap in work hours. *Gender, Work & Organization*, 28(S1), 101-112.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1111/gwao.12506>
- Czymara, C. S., Langenkamp, A., & Cano, T. (2021). Cause for concerns: gender inequality in experiencing the COVID-19 lockdown in Germany. *European Societies*, 23(sup1), S68-S81.
<https://doi.org/10.1080/14616696.2020.1808692>
- Del Boca, D., Oggero, N., Profeta, P., & Rossi, M. (2020). Women's and men's work, housework and childcare, before and during COVID-19. *Review of Economics of the Household*, 18(4), 1001-1017.
<https://doi.org/10.1007/s11150-020-09502-1>
- Egeland, C., Pedersen, E., Nordberg, T. H., & Ballo, J. G. (2021). *Barnefamilienes hverdagsliv i Norge 2021: FoU-resultat 06*. Arbeidsforskningsinstituttet.
- Ellingsæter, A. L., & Kitterød, R. H. (2021). Den "uferdige" revolusjonen: Hva betyr utdanning for fedres familiearbeid? . *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 62(1), 27-50.
<https://doi.org/https://doi.org/10.18261/issn.1504-291X-2021-01-02>
- Fabiano, G. A., & Caserta, A. (2018). Future directions in father inclusion, engagement, retention, and positive outcomes in child and adolescent research. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 47(5), 847-862. <https://doi.org/10.1080/15374416.2018.1485106>
- Farré, L., Fawaz, Y., González, L., & Graves, J. (2020). *How the COVID-19 lockdown affected gender inequality in paid and unpaid work in Spain*.
- Fodor, É., Gregor, A., Koltai, J., & Kováts, E. (2021). The impact of COVID-19 on the gender division of childcare work in Hungary. *European Societies*, 23(sup1), S95-S110.
<https://doi.org/10.1080/14616696.2020.1817522>
- Hank, K., & Steinbach, A. (2021). The virus changed everything, didn't it? Couples' division of housework and childcare before and during the Corona crisis. *Journal of Family Research*, 33(1).
<https://doi.org/10.20377/jfr-488>
- Hipp, L., & Bünning, M. (2021). Parenthood as a driver of increased gender inequality during COVID-19? Exploratory evidence from Germany. *European Societies*, 23(sup1), S658-S673.
<https://doi.org/10.1080/14616696.2020.1833229>
- Hjálmsdóttir, A., & Bjarnadóttir, V. S. (2021). "I have turned into a foreman here at home": Families and work-life balance in times of COVID-19 in a gender equality paradise. *Gender, Work & Organization*, 28(1), 268-283. <https://doi.org/10.1111/gwao.12552>
- Kitterød, R. H., & Rønsen, M. (2013). *Yrkes- og familiearbeid i barnefasen. Endring og variasjon i foreldres tidsbruk 1970-2010*. (44/2013). Statistisk sentralbyrå

Kolberg, L. (2020). *Likestilling i koronatider - Hvem gjør hva? (2/2020)*. Likestillingscenteret: Likestillingscenteret, Hamar

Mangiavacchi, L., Piccoli, L., & Pieroni, L. (2021). Fathers matter: Intrahousehold responsibilities and children's wellbeing during the COVID-19 lockdown in Italy. *Economics & Human Biology*, 42, 101016. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.ehb.2021.101016>

Meraviglia, C., & Dudka, A. (2021). The gendered division of unpaid labor during the Covid-19 crisis: did anything change? Evidence from Italy. *International Journal of Sociology*, 51(1), 64-75. <https://doi.org/10.1080/00207659.2020.1832346>

Sánchez, A. R., Fasang, A. E., & Harkness, S. (2021). Gender division of housework during the COVID-19 pandemic: Temporary shocks or durable change? *Demographic Research*, 45, 1297-1316. <https://www.jstor.org/stable/48640814>

Sevilla, A., & Smith, S. (2020). Baby steps: the gender division of childcare during the COVID-19 pandemic. *Oxford Review of Economic Policy*, 36(Supplement_1), S169-S186. <https://doi.org/10.1093/oxrep/graa027>

Sullivan, O. (2013). What do we learn about gender by analyzing housework separately from child care? Some considerations from time-use evidence. *Journal of Family Theory & Review*, 5(2), 72-84. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/jftr.12007>

Sund, F. (2021). *Likestilling i koronatider - hvem gjør hva? #2.0. (1/2021)*. Likestillingscenteret: Likestillingscenteret

Vaage, O. F. (2012). *Tidene skifter. Tidsbruk 1971-2010*. Statistisk sentralbyrå

Xue, B., & McMunn, A. (2021). Gender differences in unpaid care work and psychological distress in the UK Covid-19 lockdown. *PloS One*, 16(3), e0247959. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0247959>

Yerkes, M. A., André, S. C., Besamusca, J. W., Kruyen, P. M., Remery, C. L., van der Zwan, R., . . . Geurts, S. A. (2020). 'Intelligent' lockdown, intelligent effects? Results from a survey on gender equality in paid work, the division of childcare and household work, and quality of life among parents in the Netherlands during the Covid-19 lockdown. *PloS One*, 15(11), e0242249. <https://doi.org/https://doi.org/10.1371/journal.pone.0242249>